

IV. TÜRKİYE EKONOMİSİNDE HEDEFLER VE GERÇEKLEŞMELER

2002 yılında uygulamaya konulan IMF destekli ekonomik program doğrultusunda 2003 yılında büyüme hızının % 5, oniki aylık TÜFE enflasyonunun da % 20 olması hedeflenmiştir. Yıl içinde ekonomideki büyümeyi sürdürülebilir kılmak, düşme eğilimine girmiş olan enflasyonu daha da aşağıya çekmek ve kamu borç stokunu sürdürülebilir seviyelere indirmeye yönelik politika uygulamalarına devam edilmiştir. Ekonomik program çerçevesinde uygulanmaya devam edilen sıkı maliye ve para politikaları sonucunda güven ortamının sağlanmasıyla, makroekonomik göstergelerdeki iyileşme eğilimi 2003 yılında da sürmüştür.

2003 yılı programında 2003 yılında cari fiyatlarla 354.575 trilyon TL olması öngörülen GSMH 356.681 trilyon TL olarak gerçekleşmiştir. Tarım sektöründe % 0,5, sanayi sektöründe % 5,6, hizmetler sektöründe de % 5,9 büyüme hedeflenmiştir. Yıl sonunda tarım sektöründe % 2,5 düşüş olurken, sanayi sektöründe % 7,8, hizmetler sektöründe de % 5,2 büyüme olmuştur. GSYİH'da % 5,1 ve GSMH'da da % 5 artış hedeflenmişken, GSYİH'da % 5,8, GSMH'da % 5,9 artış kaydedilmiştir. 2003 yılında 200.325 milyon dolar olması hedeflenen GSMH 239.235 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir (Tablo 116).

Tablo 116: GSMH ve Sektörel Büyüme

	2003		2004
	Program Hedefi	Gerçekleşme	Program Hedefi
Tarım	0,5	-2,5	5,0
Sanayi	5,6	7,8	4,9
Hizmetler	5,9	5,2	5,0
GSYİH	5,1	5,8	5,0
GSMH	5,0	5,9	5,0
GSMH (Cari Fiyatlarla, Trilyon TL)	354.575	356.681	419.692
GSMH (Milyon Dolar)	200.325	239.235	261.700

Kaynak: DİE, DPT

2004 yılında cari fiyatlarla GSMH'nın 419.692 trilyon TL olması, tarım ve hizmetler sektöründe % 5, sanayi sektöründe % 4,9 büyüme olması öngörülmüştür. GSYİH ve GSMH'de % 5'lik büyüme hedeflenmiştir. GSMH'nın 2004 yılında dolar değeriyle 261.700 milyon dolar olması öngörülmüştür.

GSYİH içinde 2003 yılında tarım sektörünün payının % 12,8, sanayi sektörünün payının % 29,2, hizmetler sektörünün payının % 58 olması öngörülmüştür. Yıl sonunda GSYİH içinde sanayi sektörü ve hizmetler sektörünün payı öngörülen- den bir miktar yüksek olurken, tarım sektörünün payı öngörülenden düşük olmuştur. GSYİH'nın % 12,4'ü tarım sektörü, % 29,3'ü sanayi sektörü, % 58,3'ü hizmetler sektörüce gerçekleştirilmiştir (Tablo 117).

Tablo 117: Sektörlerin GSYİH içindeki Payları

	(Sabit Üretici Fiyatlarıyla, Yüzde Pay)			
	2003		2004	
	Program Hedefi	Gerçekleşme	Program Hedefi	
Tarım	12,8	12,4	12,5	
Sanayi	29,2	29,3	29,2	
Hizmetler	58,0	58,3	58,3	
GSYİH	100,0	100,0	100,0	

Kaynak: DİE, DPT

2004 yılında GSYİH içinde tarım sektörünün payının % 12,5, sanayi sektörünün payının % 29,2, hizmetler sektörünün payının % 58,3 olması öngörülmüştür.

2003 yılında GSMH deflatörü % 24,4, yıl sonu itibariyle TEFE artış oranı % 17,4, TÜFE artış oranı % 20 olarak hedeflenmiştir. Yıl sonunda GSMH deflatörü, programda öngörülen hedefin 1,9 puan altında % 22,5, TEFE artış oranı 3,5 puan altında % 13,9, TÜFE artış oranı 1,6 puan altında % 18,4 olarak gerçekleşmiştir (Tablo 118).

Tablo 118: Fiyatlar

	(Yüzde Değişim)			
	2003		2004	
	Program Hedefi	Gerçekleşme	Program Hedefi	
GSMH Deflatörü	24,4	22,5	11,9	
TEFE Yıllık Ortalama	25,2	25,6	10,0	
TEFE Yıl Sonu	17,4	13,9	12,0	
TÜFE Yıllık Ortalama	24,7	25,3	13,7	
TÜFE Yıl Sonu	20,0	18,4	12,0	

Kaynak: DİE, DPT

2004 yılında GSMH deflatorünün % 11,9 olması öngörülürken, Toptan Eşya Fiyat Endeksindeki artışın yıllık ortalamalara göre % 10, yıl sonuna göre % 12 olması öngörülmüştür. Tüketici Fiyat Endeksindeki artışın ise yıllık ortalamalara göre % 13,7, yıl sonuna göre % 12 olması hedeflenmiştir.

2003 yılında konsolide bütçe harcamalarının 145.949 trilyon TL, konsolide bütçe gelirlerinin 100.782 trilyon TL olması öngörülmüştür. Konsolide bütçe harcamaları hedefi 142.300 trilyon TL olarak revize edilmiştir. Yıl sonunda konsolide bütçe gelirleri 100.238 trilyon TL, konsolide bütçe harcamaları 140.054 trilyon TL olarak hedeflerin altında gerçekleşirken, 41.518 trilyon TL olması öngörülen revize konsolide bütçe açığı, harcamalardaki düşüşün etkisiyle 39.816 trilyon TL, 17.680 trilyon TL olması hedeflenen faiz dışı bütçe dengesi de 18.793 trilyon TL olmuştur (Tablo 119).

Tablo 119: Konsolide Bütçe

	(Trilyon TL)		
	2003		2004
	Bütçe Hedefi	Revize Hedef	Gerçekleşme
GELİRLER	100.782	100.782	100.238
Vergi Gelirleri	85.955	85.955	84.334
Vergi Dışı Gelirler	14.827	14.827	15.904
HARCAMALAR	145.949	142.300	140.054
Faiz	65.450	59.198	58.609
BÜTÇE DENGESİ	-45.167	-41.518	-39.816
FAİZ DIŞI DENGİ	20.283	17.680	18.793

Kaynak: MB

2004 yılında konsolide bütçe gelirlerinin 104.109 trilyon TL, konsolide bütçe harcamalarının 149.945 trilyon TL olması, böylece bütçe dengesinin 45.836 trilyon TL açık vermesi, faiz dışı dengenin ise 20.214 trilyon TL fazla vermesi öngörülmüştür.

2003 yılında ihracatın bavul ticareti dahil 43.919 milyon dolar, ithalatın (altın hariç) 55.580 milyon dolar, ödemeler dengesi tablosunda yer aldığı şekliyle dış ticaret açığının 9.969 milyon dolar olması, cari işlemler dengesinin 3.489 milyon dolar açık vermesi hedeflenmiştir. Yıl sonunda ihracat (bavul ticareti dahil) 50.831 milyon dolar, ithalat (altın hariç) 68.734 milyon dolar, ödemeler dengesi tablosunda yer aldığı şekliyle dış ticaret açığı 13.934 milyon dolar olurken, cari işlemler dengesi 6.808 milyon dolar açık vermiştir (Tablo 120).

Tablo 120: Ödemeler Dengesi

	(Milyon \$)	
	2003	2004
	Program Hedefi	Gerçekleşme
İhracat (FOB) (1)	43.919	50.831
İthalat (CIF) (Altın Hariç)	55.580	68.734
Dış Ticaret Dengesi	-9.969	-13.934
Turizm Geliri	8.575	9.676
İşçi Geliri	2.333	2.321
Cari İşlemler Dengesi	-3.489	-6.808
Sermaye ve Finans Hesabı	4.250	5.684
Doğrudan Yatırımlar (Net)	1.150	79
Portföy Yatırımları (Net)	-482	2.287
Net Hata ve Noksan	0	5.221
Rezerv Hareketleri	-761	-4.097

Kaynak: DPT

(1): Bavul ticareti dahil

2004 yılında ihracatın bavul ticareti dahil 55.728 milyon dolar, ithalatın (altın hariç) ise 75.000 milyon dolar olması hedeflenirken, dış ticaret dengesinin 14.772 milyon dolar, cari işlemler dengesinin 7.626 milyon dolar açık vereceği tahmin edilmiştir.

2003 yılında 5.684 milyon dolar net sermaye girişi gerçekleşmiştir. Doğrudan yatırımlar net 79 milyon dolar, portföy yatırımları net 2.287 milyon dolar girişle sonuçlanmıştır.

2004 yılında 7.626 milyon dolar net sermaye girişi olması öngörülürken, doğrudan yatırımlarda 2.016 milyon dolar, portföy yatırımlarında da 2.528 milyon dolar net giriş olacağı tahmin edilmektedir.